

ΓΙΟΡΤΑΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ ΣΤΗ Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Σχολή Ι.Μ. Παναγιωτοπούλου, Δημοτικό, Δ' τάξη, 1991

Το πολύ ενδιαφέρον και άρτια οργανωμένο πρόγραμμα για τη Ζωφόρο του Παρθενώνα που παρακολούθησαμε στο ΚεΜΑ αποτέλεσε το ερέθισμα για να αναλάβουμε τη δύσκολη και επίπονη προσπάθεια της έκδοσης στο σχολείο ενός εντύπου με αντίστοιχο θέμα. Στη δημιουργία αυτού του εντύπου συμμετείχαν όλα τα τμήματα της Δ' τάξης με υπεύθυνους τους εκπαιδευτικούς: Λ. Αργυροπούλου-Παναγιωτοπούλου, Π. Βασιλάκη, Μ. Λουκά, Γ. Σακελαρίδη, Ζ. Στέφου.

Οι δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε ήταν πολλές. Κατ' αρχήν έπρεπε να ζωντανεύσουμε στα μάτια των παιδιών μια εποχή μακρινή και ολότελα διαφορετική. Ειδικότερα, έπρεπε να κατανοήσουν την καινοτομία της ένταξης Ζωφόρου σε ένα δωρικό ναό. Να αντιληφθούν τη δυσκολία της εγχάραξης του μαρμάρου και της δημιουργίας του αναγλύφου. Να νιώσουν τη μοναδική σύλληψη του Φειδία στην παράσταση της πομπής των Παναθηναίων. Να αναπλάσουν μια Ζωφόρο με χρώματα και λογίων λογίων στολίδια, χρυσά και κάλκινα. Και να ευαισθητοποιηθούν για την αναγκαιότητα της αντικατάστασής της με αντίγραφο. Σ' αυτή μας την προσπάθεια βρήκαμε απρόσμενους αλλά φερέλιπδες βοηθούς τα παιδιά που αποφάσισαν να γίνουν τα ίδια συνεχιστές αυτής της εκπληκτικής εμπειρίας.

Μικροί βοηθοί του Φειδία με λευκό χαρτί και μαύρο μολύβι στο χέρι αποτύπωσαν, όντας ακόμα στο χώρο του Μουσείου, άμεσα τα νωπά συναισθήματα της επαφής τους με την αρχαία τέχνη.

Έτσι, αγκάλιασαν με θέρμη την πρωτοβουλία μας για την έκδοση ενός εντύπου για τη Ζωφόρο, ιδωμένη με τα μάτια δεκάχρονων παιδιών.

Στα σχέδιά τους φαίνεται πως η πλειοψηφία των αγοριών επιλέγει το θέμα των ιππέων ή το μικτό θέμα ιππέας-σανδαλοφόρος. Αντίθετα τα κορίτσια προτίμησαν κυρίως τις γυναικείες μορφές της Ζωφόρου. Κανένα από τα 93 παιδιά δεν απεικόνισε τις παραστάσεις της πομπής με τα ζώα της θυσίας.

Δουλεύοντας με μεράκι και ανεξάντλητη φαντασία τα θέματα που τους δώσαμε, μας μετέφεραν στον παλμό της προετοιμασίας και της τελετουργίας της πομπής. Τα κείμενά τους τα διατύπωσαν όλα στο α' ενικό πρόσωπο, ταυτίζοντας τον εαυτό τους με τα μέλη της πομπής, σύμφωνα με το φύλο τους.

Η γραπτή έκφραση των παιδιών συνοδεύεται στο έντυπο από πληθώρα σχεδίων, στα οποία συνέβαλαν με τις ειδικές τους γνώσεις οι δασκάλες των Καλλιτεχνικών.

Παράλληλα, καθοριστική ήταν η συμβολή τους στην παρουσίαση των τριών γλυπτών συνθέσεων:

1. Ανάγλυφο σε χαρτόνι. Ανάμειξη κλωρίνης με μαύρο και κίτρινο μελάνι.
2. Ανάγλυφο σε πηλό. Ανάμειξη κλωρίνης με μαύρο μελάνι και άσπρη τέμπερα.
3. Ανάγλυφο σε κερί. Διάλυμα από κερί πάνω σε πλάκα κεριού.

Και σ' αυτήν την προσπάθεια η ομαδική εργασία στέφθηκε μ' επιτυχία.

Το αξιοσημείωτο, κατά τη γνώμη μας, είναι πως τα παιδιά του 2000, με παραστάσεις από τον κόσμο του μέλλοντος, κατάφεραν να αναπλάσουν με ζωντάνια, πιστότητα και αρχαιολατρικό ζήλο, τον 5ον αιώνα π.Χ.

Η πλειοψηφία των μαθητών εντυπωσιάστηκε από την αισθητική της κίνησης των αλόγων και των ρούχων των ιππέων, από την αίσθηση των διαφορετικών επιπέδων στα ανάγλυφα, από την ύπαρξη χρωμάτων εκείνη την εποχή και την αρμονία τους.

Στο άλυτο αρχαιολογικό πρόβλημα της παράδοσης του πέπλου, το μεγαλύτερο μέρος των μαθητών θέλει το παιδί να προσφέρει τον πέπλο στο ξόανο της θεάς. Τα αποτελέσματα αυτής της ανάπλασης και της δημιουργίας μπορείτε να τα χαρείτε μέσα από την επιλογή των κειμένων των παιδιών που παραθέτουμε πιο κάτω:

"Η προετοιμασία έχει αρχίσει. Τα πρόβατα και τα βόδια είναι σχεδόν έτοιμα για τη θυσία. Τα άλογα βρίσκονται στο στάβλο. Τα κτενίζουν, τα πλένουν, τα ταΐζουν. Οι δρόμοι έχουν στολιστεί από πολύ πρωί. Τα τέθριππα είναι έτοιμα. Πάνω στον Ιερό Βράχο η επιβλητική Ακρόπολη με τον Παρθενώνα "επιβλέπει" την πόλη. Οι μουσικοί κάνουν μια τελευταία πρόβα. Το καράβι με τον πέπλο έχει ετοιμαστεί. Οι αντιπρόσωποι των αποικιών έχουν έρθει όλοι. Η πομπή αρχίζει. Πρώτες οι κοπέλες της Αθήνας, οι γέροντες, οι ιππείς και πιο πίσω το καράβι με τον πέπλο. Ο λαός ζητωκραυγάζει. Η πομπή φτάνει στην Ακρόπολη. Περνάνε τα Προπύλαια και πηγαίνουν στην ανατολική πλευρά του Ερεχθείου. Η σιωπή πνίγει τη φύση. Ξαφνικά βλέπουμε την τεράστια πόρτα να ανοίγει για να μπούμε μέσα... μπροστά μας ήταν το ιερό ξόανο της θεάς Αθηνάς".

"Με την ανατολή του ήλιου η ιερή στιγμή έφτασε. Τα καλύτερα άλογα έχουν διαλεχθεί από καιρό τώρα για να πάρουν μέρος στην πομπή.

Τα έχουν βάλει σε ξεχωριστούς στάβλους και τα περιποιούνται εξαιρετικά. Τους δίνουν να φάνε καλές τροφές, τα γυμνάζουν, τα πλένουν, τα φροντίζουν. Είναι όλα καλοθρεμμένα, πλυμένα, καλοκτενισμένα και στολισμένα. Μουγκρίζουν περιμένοντας τους ιππείς για να ξεκινήσουν. Φορούν καινούριες σέλες με πολλά πλουμίδια, χάντρες πολύχρωμες και κόκκινες κορδέλες, δίπλα στα ασημένια χαλινάρια. Βγαίνουν. Λαμπυρίζουν στον ήλιο. Καθώς προχωρούν με το κεφάλι ψηλά τα καμπανάκια που φορούν χτυπούν. Είναι μια χαρμόσυνη στιγμή. Οι θεατές την απολαμβάνουν. Τα παιδιά γελούν και κουνούν τα χέρια τους στα ωραιότερα και γνωστότερα άλογα. Κι αυτά λες και καταλαβαίνουν κουνούν τις ουρές τους χωρίς σταματημό. Μόλις παραδίνεται ο πέπλος, τα άλογα σηκώνονται στον αέρα με τα πόδια και κλιμνιρίζουν. Πανέμορφα όπως είναι προσφέρουν στο πλήθος μια στέλειωτη χαρά. Όλοι ζητωκραυγάζουν και τα χειροκροτούν".

"Είναι πρωί, όλοι βρίσκονται στον Κεραμεικό και ετοιμάζονται. Εγώ είμαι μέλος των ιππέων και ετοιμάζω το άλόγο μου. Προσπαθώ να βάλω τα χαλινάρια στο άλόγο μου αλλά αυτό δεν είναι ήσυχο γιατί ξέρει πως ξεκινάει για μια μεγάλη αποστολή. Μαζί με τη μεγάλη πομπή θα πάει τον πέπλο που ύφραν τα κορίτσια για τη θεά Αθηνά. Τελικά με το ζόρι του έβαλα τα λαμπρά χαλινάρια που του είχα φτιάξει ο ίδιος. Βάζω και δένω τα καλύτερά μου σανδάλια. Μετά παίρνω θέση δίπλα στους άλλους ιππείς. Έδωσαν το σύνθημα και ξεκίνησα. Καθώς προχωρούσαμε σκόνταψε τ' άλογο και σηκώθηκε επάνω από τον πόνο. Φτάσαμε στην Ακρόπολη. Η στιγμή ήταν ιερή. Κανείς δε μιλούσε. Παραδόθηκε ο πέπλος από ένα παιδί στο ιερό άγαλμα της Αθηνάς και τότε όλοι άρχισαν να πανηγυρίζουν".

"Ετοίμασα το άλόγο μου, το έπλυνα, το χτένισα και το στόλισα για την πομπή των Παναθηναίων. Ξαφνικά αυτό έγινε ατύχημα. Αρνήθηκε να ξεκινήσει και τινάζταν με δύναμη εδώ κι εκεί. Στην αρχή σκέφτηκα να μην πάρω μέρος στην πομπή. Μετά όμως κάθισα και του μίλησα: "αλογάκι μου", του λέω, "μην αγριεύεις. Ηρέμησε". Του χάιδεψα τη μαύρη του χείτη και του έδωσα λίγο σανό να φάει. Και αυτό αμέσως ηρέμησε και με υπερηφάνεια το καβαλίκεψα και ξεκίνησα για την πομπή".

"Παίρνω και εγώ μέρος στην πομπή των Παναθηναίων! Μα το άλογό μου γίνεται ξαφνικά στίθασο. – Τι να κάνω; ρωτώ το φίλο μου το Φίλιππο. Το άλογο αγρίεψε, μπορεί να χτυπήσει τον κόσμο. Όλος ο κόσμος φωνάζει. – Σταμάτα το πριν χτυπήσει κανέναν! Εγώ δεν θέλω να τραβήξω τα χαλινάρια και να το πληγώσω. Ο φίλος μου ο Φίλιππος θέλει να με προφτάσει, με το άλογό του να σταματήσει το δικό μου. Όμως δεν μπορεί. Είμαι υποχρεωμένος να το σταματήσω τραβώντας τα χαλινάρια που είναι από μέταλλο. Πόσο θα πονέσει... Βάζω τα δυνατά μου. Στα χέρια μου απομένουν τα μεταλλικά χαλινάρια. Το άλογό μου πέτρωσε! Εκεί που ήταν τα χαλινάρια διέκρινα τις τρυπίτσες. Ήταν λοιπόν ένα όνειρο;"

"Είμαι μια από τις κοπέλες που έφτιαξαν τον πέπλο. Χθες βράδυ τον τελειώσαμε. Σε λίγο θα πάω να τον παραδώσω. Νιώθω πως κάτι ευχάριστο και παράξενο θα συμβεί. Φοράω έναν κίτρινο πέπλο, έναν κόκκινο χιτώνα κι ένα γαλάζιο ιμάτιο. Δένω ένα κατάλευκο μαντίλι στα μαλλιά. Στολίζω το χιτώνα μου με τις ασημένιες πόρπες μου και περνάω στο λαιμό μου το περιδέραιό μου. Παίρνω τα κίτρινά μου σκουλαρίκια και τα φοράω. Είμαι έτοιμη. Ξανακοιτάζομαι. Έχω μεγάλη αγωνία. Φεύγω τρέχοντας. Θυμάμαι πόσο

πολύ κοπιάσαμε για να φτιάξουμε τον πέπλο. Με λεπτές και ολόχρυσες κλωστές τον κεντούσαμε μέρες και νύκτες. Τον πλουμίσαμε με αστέρια και τριαντάφυλλα. Ζωγραφίσαμε πάνω του με χρυσοκόκκινες πινελιές τα κατορθώματα της θεάς. Την ώρα της τελετής μού παίρνουν τον πέπλο αργά και απαλά μέσα από τα χέρια μου. Νιώθω πολύ ευτυχισμένη. Τον πέπλο τον φόρεσαν στη θεά Αθηνά. Την κοιτάζω. Είναι πανέμορφη!

"Ήρθε ένα παιδί και πήρε τον πέπλο από εμάς. Προχώρησε προς το ξόανο της θεάς Αθηνάς και της φόρεσε απαλά τον πέπλο. Νόμισα πως για μια στιγμή το ξόανο της θεάς Αθηνάς ζωντάνεψε και μου χαμογέλασε. Εκείνη τη στιγμή η καρδιά μου πλημμύρισε από χαρά και απεριόριστη αγάπη".

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων της Ακρόπολης για όλη τη βοήθεια και την υποστήριξη που μας προσέφερε.

Β. Ξηνταροπούλου

